

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Petra Hlušíka, Ph.D., ve věci

žalobce: **Spolek Nízký Jeseník**
sídlem Těšíkov 41, 785 01 Šternberk

proti
žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**
sídlem 28. října 117, 702 18 Ostrava

o žalobě na přezkum rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2022 č. j. MSK 76284/2022, ve věci nahlédnutí do spisu

takto:

I. Rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje ze dne 14. 6. 2022 č. j. MSK 76284/2022 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 3 000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2022 č. j. MSK 76284/2022, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno usnesení Městského úřadu Bruntál, odboru výstavby a územního plánování (dále také „MěÚ Bruntál“ nebo

Shodu s prvopisem potvrzuje P.S.

„stavební úřad“) ze dne 5. 4. 2022 č. j. MUBR/19083-22/wet, jímž bylo žalobci odepřeno nahlédnutí do správního spisu sp. zn. Výst. 5232/2021/wet ve věci dodatečného povolení změny dočasné stavby nazvané : „Změna technologie elektráren“ na pozemcích parc. č. XA, XB, XC, XD s přesahem na pozemky parc. č. XE, XF, XG v k. ú. R., před dokončením, neboť mu nesvědčí právní zájem ani jiný vážný důvod.

2. Žalobce v žalobě vymezil tyto žalobní body:

- 1) Žalobce prokázal právní zájem podle § 38 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) odkazem na nálezný Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2021 sp. zn. Pl. ÚS 22/17, podle kterého se spolky, jejichž hlavní činností je ochrana přírody a krajiny, mohou obrátit na správní soud i v případech, kdy se nemohly účastnit správních řízení, pokud by se cítily být dotčeny rozhodnutím správního orgánu na svých právech. Žalobce má za to, že vážný důvod ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu zcela jistě prokázal, jelikož řízení se týká stavby, která svými vlivy na krajinu a životní prostředí zasahuje do právních zájmů spolku na ochranu přírody a krajiny, navíc se jedná o stavbu realizovanou v rozporu se zákonem. Žalobce dále uvedl jako vážný důvod k nahlížení do spisu skutečnost, že se účastnil předchozích řízení týkajících se této stavby, především řízení vedeného podle § 142 odst. 1 správního řádu (viz rozhodnutí stavebního úřadu ze dne 11. 9. 2017 č. j. MUBR/56100-17/hol-Výst.9324/2013/rho).
- 2) Žalobce namítl, že se žalovaný nezabýval většinou odvolacích bodů uvedených žalobcem v odvolání. Žalovaný se nezabýval tím, že v prvostupňovém rozhodnutí není zdůvodněno, jaké právo vlastníka změny stavby by nahlížením žalobce do spisu mohlo být porušeno a rovněž není uvedeno, jak by mohl být nahlížením do spisu porušen veřejný zájem. Žalovaný také nezohlednil námitku žalobce, že nebyl stavebním úřadem informován ve smyslu ust. § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPK“) o probíhajícím řízení o dodatečném povolení stavby, ačkoliv měl u stavebního úřadu podanou žádost o informování o zahajovaných řízeních a zamýšlených zásazích. Žalobce v žádosti specificky požadoval informace o umístování a povolování staveb, jež by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, např. větrných elektráren.
- 3) Žalobce vyjádřil nesouhlas se závěrem stavebního úřadu, že se v dané věci nejedná o řízení navazující ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), v platném znění (dále jen „zákon o EIA“). Dle žalobce předmětné řízení bylo řízením navazujícím ve smyslu zákona o EIA.
3. Žalovaný ve vyjádření uvedl, že žalobou napadené rozhodnutí pokládá za zákonné a věcně správné, stejně jako prvostupňové rozhodnutí, a zcela setrvává na důvodech uvedených v napadeném rozhodnutí, na něž v plném rozsahu odkázal.
4. Z obsahu správních spisů krajský soud zjistil, že pro předmětnou stavbu bylo vydáno dne 2. 3. 2010 územní rozhodnutí č. j. VUP/15625-10/938-2009/rho, poté stavbení povolení ze dne 27. 8. 2010 č. j. VUP/63070-10/586-2010/rho a kolaudační souhlas ze dne 26. 11. 2014 č. j. MUBR/84612-15/wet-Výst. Před vydáním kolaudačního souhlasu bylo vydáno rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje ze dne 24. 1. 2014 č. j. MSK 170299/2013, jímž byla povolena výjimka podle § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK ze základních podmínek ochrany

zvláště chráněného druhu živočicha (konkrétně krkavce velkého) uvedených v § 50 odst. 2 téhož zákona. V tomto řízení byl žalobce v postavení účastníka řízení. Žalobce byl dále žadatelem a také účastníkem řízení týkajícího se předmětné stavby větrných elektráren vedeného podle § 142 odst. 1 správního řádu o určení právního vztahu, v němž bylo vydáno rozhodnutí stavebního úřadu ze dne 11. 9. 2017 č. j. MUBR/56100-17/hol-Výst.9324/2013/rho, jímž bylo určeno, že stavebníkovi nevzniklo právo provést změnu stavby větrných elektráren před jejím dokončením. Na podkladě tohoto určujícího rozhodnutí stavební úřad zahájil z moci úřední řízení o odstranění stavby dle § 129 odst. 1 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění (dále jen „stavební zákon“), v němž měl žalobce postavení účastníka řízení. Následně stavební úřad (v reakci na změnu právní úpravy ZOPK, kterou přinesl zákon č. 225/2017 Sb., jímž se s účinností od 1. 1. 2018 měnil stavební zákon a další související předpisy) usnesením ze dne 21. 2. 2022 rozhodl, že žalobce účastníkem řízení o odstranění stavby není. Na základě žádosti stavebníka ze dne 8. 6. 2021 bylo vedeno řízení o dodatečném povolení stavby (a to již několikrát, neboť předchozí řízení byla zastavena z důvodu nedoplnění žádosti žadatelem). V průběhu tohoto řízení dne 7. 3. 2022 žalobce požádal podle ust. § 38 odst. 2 správního řádu o nahlédnutí do správního spisu, což mu bylo prvostupňovým orgánem odepřeno z důvodu, že mu nesvědčí právní zájem ani jiný vážný důvod. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, o kterém bylo rozhodnuto napadeným rozhodnutím žalovaného.

5. Z údajů dostupných ve veřejném rejstříku spolků krajský soud zjistil, že spolek žalobce byl založen za účelem „ochrany přírody a krajiny, což je hlavním posláním sdružení, dále ochrany životního prostředí, poskytování obecně prospěšných služeb v oblasti ochrany životního prostředí, ochrany památek, kulturních hodnot a krajinného rázu urbanizované i neurbanizované krajiny a ochrany veřejného zdraví.“
6. Dle § 70 odst. 1 ZOPK se ochrana přírody podle tohoto zákona uskutečňuje za přímé účasti občanů, prostřednictvím jejich občanských sdružení a dobrovolných sborů či aktivů.
7. Dle § 38 odst. 2 správního řádu, správní orgán umožní jiným osobám nahlédnout do spisu, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem.
8. Prvně považuje soud za vhodné se v obecné rovině vyjádřit k podmínkám aktivní žalobní legitimace spolku. Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 59/14 vymezil základní podmínky, za kterých se spolek může domáhat svých práv dle § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“) tak, že předně musí spolek tvrdit, že byl rozhodnutím správního orgánu dotčen na svých subjektivních právech. Pro posouzení takového dotčení je podstatným kritériem vztah spolku k lokalitě, ve které je uskutečňován daný záměr, jakož i to, zda daný záměr může mít dopad na cíle, na něž se spolek zaměřuje. O takové věcné zaměření se může jednat i v případě, že se spolek soustřeďuje na aktivitu, která má lokální opodstatnění (například chrání endemicky se vyskytující druhy chráněných rostlin a živočichů). V praxi splnění těchto podmínek soudy dovozují z tvrzení samotného spolku, z údajů dostupných ve veřejném rejstříku, výroční zprávy či statusu spolku, ale i ze skutečností jim známých z úřední povinnosti, tedy že se konkrétní spolek opakovaně účastní soudních a správních řízení ve věcech ochrany přírody a krajiny (VOMÁČKA, V., ŽIDEK, D. Omezení účastenství ekologických spolků: Pyrrhovo vítězství stavební lobby. České právo životního prostředí, 2017, roč. 45, č. 3, s. 48;

k posuzování věcného zaměření, také srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 24. 5. 2016 č. j. 4 As 217/2015-197). Této otázce se věnoval NSS rovněž např. v rozsudku ze dne 31. 1. 2019 č. j. 2 As 250/2018-68.

9. Dále krajský soud zdůrazňuje, že ve smyslu rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 4. 2014 č. j. 62 Af 18/2013-112, publikovaného ve Sb. NSS pod č. 3286/2015 platí, že *„Pro posouzení existence (prokázání) právního zájmu na nahlédnutí do spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu z roku 2004 je vedle kupř. aktivity žadatele ve správním řízení (byť v něm nebyl účastníkem) významná právě i „pozice“ žadatele ve vztahu k otázkám, jež byly ve správním řízení řešeny....“*
10. Optikou výše citovaných judikturních závěrů krajský soud posuzoval podanou žalobu.
11. Ve vztahu k prvnímu žalobnímu bodu týkajícímu se činnosti a poslání žalobce a z nich dovozovaného právního zájmu nahlíží do správního spisu dle ust. § 38 odst. 2 správního řádu soud vycházel z údajů dostupných z veřejného spolkového rejstříku a z obsahu správních spisů. Ze zápisu ve spolkovém rejstříku vyplývá, že předmětem činnosti žalobce je primárně ochrana přírody a krajiny. Soud na tomto místě předesílá, že u žalobce lze ze všech dostupných podkladů shledat blízký vztah k oblasti, kde má dle jeho tvrzení dodatečným povolením stavby větrných elektráren dojít k ohrožení zájmů chráněných ZOPK. K otázce místní souvislosti soud konstatuje, že žalobce disponuje dostatečným vztahem k dané lokalitě, neboť má sídlo ve Šternberku a dodatečně povolovaná stavba se nachází v k. ú. R. U žalobce jako spolku, který hájí zájmy přírody a krajiny (mimo jiné) v oblasti Nízkého Jeseníku, tak nelze vyloučit dotčení v jeho právní sféře.
12. Dále má soud za to, že žalobce prokázal svůj právní zájem ve věci i tím, že již v předešlých řízeních týkajících se této stavby vykazoval aktivitu v řízení ve smyslu výše citovné judikatury NSS, když v některých řízeních vystupoval v pozici účastníka řízení a v jiných se účasti nebo informovanosti ve smyslu § 70 odst. 2 ZOPK dožadoval, což má krajský soud za prokázané obsahem správních spisů.
13. Ve prospěch žalobce svědčí také to, že v rámci projednávané stavby byla v minulosti povolena výjimka podle § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK ze základních podmínek ochrany zvláště chráněného druhu živočicha uvedených v § 50 odst. 2 téhož zákona (krkavce velkého), což je také předmětem zájmu žalobce na ochraně přírody a krajiny, a v tomto řízení měl žalobce postavení účastníka řízení.
14. V rámci fáze posuzování původního záměru stavby větrných elektráren bylo vyžadováno také stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí podle zákona o EIA. Také z tohoto pohledu není pochyb, že se žalobce, jakožto spolku založeného za účelem ochrany přírody a krajiny, dodatečné povolení stavby větrných elektráren v dané lokalitě dotknout může.
15. Nelze rovněž odhlédnout od skutečnosti, že žalobce inicioval správní řízení podle ust. § 142 správního řádu ve věci existence práva stavebníka na změnu stavby předmětných větrných elektráren před jejím dokončením. Právě rozhodnutí vydané v tomto řízení, v němž měl žalobce postavení žadatele a také účastníka řízení, bylo právním předpokladem pro *ex officio* zahájené řízení o odstanění stavby a tím také pro řízení o jejím dodatečném povolení na základě žádosti stavebníka.

16. Dle výše uvedeného lze uzavřít, že žalobcův zájem o předmět správního řízení, o němž je veden správní spis, do něž žalobce požadoval nahlédnout, je dlouhodobě setrvalý.
17. Na základě uvedené argumentace dospěl krajský soud k závěru, že u žalobce je dán právní zájem k nahlížení do správního spisu ve věci týkající se předmětné stavby, která svými vlivy na krajinu a životní prostředí zasahuje do jeho zájmů. Správní orgán proto nemohl žalobci nahlédnutí do správního spisu odeprít pro neexistenci právního zájmu. První žalobní bod tak krajský soud shledal důvodným.
18. Vzhledem k výše učiněnému závěru se se krajský soud pro nadbytečnost již nezabýval dalšími žalobními tvrzeními.
19. Ve vztahu k námitce týkající se porušení práva žalobce na poskytnutí informací o řízení ve smyslu ust. § 70 odst. 2 ZOPK však krajský soud považuje za vhodné poukázat na ustálenou judikaturu NSS k této právní otázce (např. rozsudky NSS ze dne 30. 11. 2022 sp. zn. 1 As 269/2021 nebo ze dne 31. 8. 2023 sp. zn. 9 As 153/2022), z níž vyplývá jednoznačná povinnost stavebních úřadů poskytovat občanským sdružením, na základě jimi řádně uplatněných žádostí, informace o všech zamýšlených zásazích a zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy na ochraně přírody a krajiny. Správní řízení, jehož předmětem je stavba větrných elektráren, je zcela nepochybně typem řízení zamýšleným odkazovanou právní úpravou i judikaturou.
20. Z důvodů shora uvedených krajský soud napadené rozhodnutí zrušil v souladu s § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem vysloveným soudem v tomto zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Ve věci bylo rozhodnuto bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s.
21. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., když procesně úspěšnému žalobci vzniklo právo na náhradu nákladů řízení, které sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč.
22. Soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení tuto částku, a to podle § 64 s. ř. s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř. týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.) uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 29. února 2024

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu